VERBONDEN MET ELKAAR IN CHRISTUS

Kompas voor de toekomst

VOORWOORD VAN DE BISSCHOP

Voor u ligt de toekomstvisie van ons bisdom voor de komende vijf à tien jaar. Dit is een visie op hoofdlijnen als kompas voor het kerkelijk leven van de komende jaren. De verdere concretisering gaan we samen vorm en inhoud geven. Het is de uitkomst van een synodale consultatieronde waar 150 gelovigen drie zaterdag-ochtenden aan hebben deelgenomen. Een kleine commissie heeft alle antwoorden op de gestelde vragen en alle inbreng in kaart gebracht, zodat de bisdomstaf een visietekst kon opstellen. Alleen al de gesprekken zelf waren een weldadige beleving van Kerk-zijn.

Vaak horen we in onze parochies en religieuze gemeenschappen: “We hebben nog … we kunnen nog…” Met deze uitspraken proberen we er de moed in te houden. Toch hoor ik ook andere geluiden die mij hebben gesterkt in het idee om rondetafel-gesprekken te houden: “Er is noodzaak tot vernieuwing, er moet iets gebeuren.” Het is geen gemakkelijke opgave om veranderingen in gang te zetten, want dan moeten we een idee hebben hoe de toekomst eruit zou kunnen zien en in welke richting we willen gaan. Deze toekomstvisie probeert hierin te voorzien.
Geloven in deze tijd is geen vanzelfsprekendheid meer. Het idee dat er geen God bestaat of dat we Hem helemaal niet kunnen kennen, is gemeengoed geworden. Gelovigen zijn een minderheid geworden en onze plaats in de samenleving is intussen een heel andere dan pakweg 50 of 75 jaar geleden. We moeten pijnlijk constateren dat de ontkerkelijking zich heeft doorgezet. Tegelijkertijd zien we dat de sterke polarisatie in de Kerk, die begon in de jaren 1960, grotendeels voorbij is. Dat geeft nieuwe mogelijkheden om samen te werken en verbinding te zoeken.

De opdracht om ons geloof door te geven, geldt al tweeduizend jaar. In navolging van Jezus Christus is ook in deze tijd ons spreken en handelen vaak ongemakkelijk. Onze zending als zelfbewuste katholieken is dringend nodig, want het ontbreken van geloof leidt vaak tot het verlies van zin en betekenis, barmhartigheid, rechtvaardigheid, menselijke waardigheid en tot het opkomen van technocratie, individualisme, populisme en zorgen over het klimaat. In deze wereld, die gedomineerd wordt door de spelregels van de liberale economie, willen wij niet aflaten te getuigen van het vreugdevolle geloof in Jezus, de Redder. Er is uit deze wereld een uitweg naar de eeuwigheid en die weg moeten we als christenen blijven benoemen en openhouden.
Dat doen we allereerst in onze persoonlijke relatie met Jezus in het dagelijks engagement van bekering. Maar ook als Kerk door samen het Goede Nieuws te brengen aan anderen.

In mijn zending als bisschop van de Kerk van Limburg wil ik met onvoorwaardelijke inzet allen oproepen die een ambt van gezag uitoefenen in de kerk, gelovig betrokken zijn én allen die zich daartoe uitgenodigd voelen, samen op weg te gaan naar onze Kerk van de toekomst. Ik ben verheugd over de grote betrokkenheid bij de synodale bijeenkomsten over onze toekomstvisie. De vruchten van luisteren en het onderscheidingsproces in de synodale gesprekken liggen nu voor. We zijn de synodale reis samen gestart en ik kijk ernaar uit om met u in gesprek te blijven én samen te bouwen aan de noodzakelijke vernieuwing, passend binnen deze visie. Een brug bouwen naar de toekomst vraagt om een gedurfd maar ook om een zorgvuldig proces van kleine stapjes. Telkens wordt ons een houvast aangereikt, waardoor we ook iets kunnen loslaten.

Het is vernieuwend, gewaagd en uitdagend. En de spanningen waarin we nu eenmaal leven blijven niet onbenoemd. We hopen dat ze vruchtbaar zijn voor de toekomst, waarvan we nooit weten hoe die er precies uit zal zien. Maar we kunnen het beste alvast op weg gaan.

Moge God ons allen daartoe wijsheid schenken.

+ Ron van den Hout
bisschop van Roermond

INHOUD

1. De uitdagingen van deze tijd 4
2. Toekomstvisie 5
3. Enerzijds en anderzijds: verschillen verdragen 12
4. Wat zijn de bouwstenen voor onze Kerk van de toekomst? 13
5. Hoe gaan we samen op weg naar een synodale kerk? 14

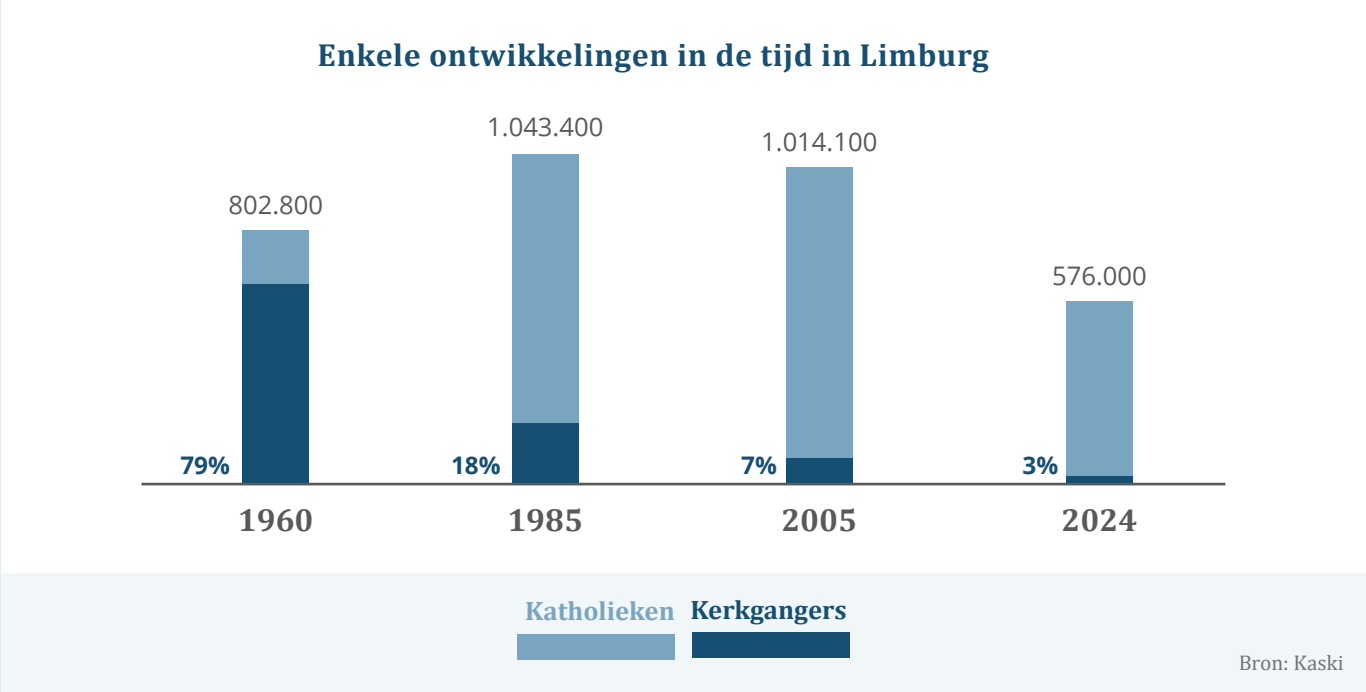
Bijlagen

1. Synodaal proces over toekomstvisie 16
2. Wat zijn de fundamenten van deze visie 22
3. Gebed: wij staan voor U Heilige Geest 23

1. UITDAGINGEN VAN DEZE TIJD

"Weest altijd bereid tot verantwoording aan al wie u rekenschap vraagt van de hoop die in u leeft." (1 Petr. 3, 15) – Met deze woorden bemoedigt de apostel Petrus de eerste christenen om van hun geloof te getuigen. Dit geloof vindt zijn ankerpunt in de persoon van Jezus Christus. Hij is immers aan het kruis gestorven, maar na drie dagen heeft God hem uit de dood opgewekt. De eerste getuigen van Jezus' verrijzenis op de Paasmorgen waren de vrouwen en vervolgens Jezus' leerlingen. Zij hebben die boodschap van Jezus als Zoon van God en het geheim van zijn sterven en opstanding aan allen doorgegeven die het wilden horen. Sindsdien heeft de boodschap van het Koninkrijk van God zich over de gehele wereld verspreid.

Ook de Kerk in het bisdom Roermond verkondigt al vanaf de vroegste tijden het evangelie van Jezus Christus. Die geschiedenis gaat in onze streken zelfs terug tot Sint Servaas in de vierde eeuw. Het geloof heeft eeuwenlang aan vele mensen zinvolheid van leven en houvast in moeilijke tijden gegeven. De samenleving werd er in vele opzichten geheel van doordrongen. Deze ontwikkeling hebben wij de 'volkskerk' genoemd, met talloze kerkgebouwen, kapellen, katholieke verenigingen, instellingen, instanties en tradities. Zo ontstond in onze streken in de laatste 200 jaar een 'zelfverzekerde katholieke Kerk'. Met de 'secularisering' kwam vanaf de jaren 1960 een sterke tegenreactie. Het kerkbezoek, het ontvangen van de sacramenten (b.v. doopsel, vormsel, kerkelijk huwelijk), roepingen tot het priesterschap en het religieuze leven en ook de maatschappelijke betekenis van de katholieke Kerk zijn sindsdien op een ongekende wijze gedaald. Dit is een feit dat iedereen met eigen ogen ervaart. Soms wordt dit beeld wel eens gerelativeerd, omdat er – zo zegt men - toch 'nog' feestelijke eerste Communies en uitvaarten zijn, enkele aloude processies ('Bronk'), Caeciliafeesten van zangkoren en harmonieën en drukbezochte gezinsmissen op kerstavond. De verwevenheid van kerk en samenleving is op veel plekken nog zichtbaar en wordt gewaardeerd. Maar wie eens eerlijk durft te kijken, zal zien dat op de overige 45 zondagen (!) in de loop van het jaar de kerken nagenoeg 'leeg' zijn. En als het geloof op een gewone zondag niet meer gevierd wordt, betekent dit ook dat dit geloof in het leven van een mens kennelijk geen kracht en betekenis meer heeft. Daarnaast hebben in de laatste tientallen jaren ook verschillende maatschappelijke ontwikkelingen ertoe bijgedragen dat die vanzelfsprekendheid van een godsdienstige samenleving veelal is verdwenen.

De sterke individualisering van de maatschappij bevordert een prestatiegerichtheid die ten koste gaat van saamhorigheid en het geloof in een God die van ons mensen houdt. Veelvuldige crises van migratie en technocratie, van klimaat en politieke instabiliteit zorgen bij vele mensen voor geestelijke overbelasting en armoede. Deze nuchtere kijk wil vooral de realiteit van nu weergeven. Maar de opdracht van de verkondiging van de boodschap die Jezus destijds aan zijn Kerk heeft toevertrouwd blijft: wereldwijd en ook in Limburg. En wij zien in onze dagen weer nieuwe tekenen van hoop, vooral een groeiend interesse bij (jonge) mensen voor zingeving, geloof, vormen van echte gemeenschap, geloofsgroei en geestelijk leven.

Met dit perspectief van feitelijkheid en ontnuchtering, maar tevens van een universele opdracht en de toezegging dat de Heer zijn Kerk nooit zal verlaten, heeft het bisdom Roermond een toekomstvisie ontwikkeld dat een antwoord wil zijn op de tekenen van onze tijd.

2. TOEKOMSTVISIE

2.1 KERK ALS KOMPAS

In een snel veranderende wereld willen wij als Kerk een moreel en spiritueel kompas voor mensen zijn. Puttend uit een traditie van tweeduizend jaar kunnen juist evangelische waarden, de sociale leer van de Kerk, de openheid voor transcendentie en de blik op het eeuwig leven vaste richting en zin geven in een wereld die voor velen gekenmerkt lijkt door onzekerheid, vervreemding, eenzaamheid, egoïsme, overspannen verwachtingen en een overdaad aan prikkels. Niet alleen voor de gelovigen is de Kerk zo'n kompas, maar ook voor ongelovigen, jongeren en zoekenden. Ook al zullen de waarden waar de Kerk voor staat veelal botsen met de tijdsgeest, juist daarom is het een missie om dit geluid te laten horen en aan te bieden. Daarmee maken we de opdracht van Christus zelf waar wanneer Hij zegt dat zijn leerlingen 'weliswaar in deze wereld leven, maar niet van deze wereld zijn' (vgl. Joh 17,16). In dit opzicht gaat de Kerk niet mee met de tijd, maar verstaat de tijdgeest en biedt een tijdloos kompas aan.
Dat kompas is Christus zelf: een persoon! Niet alleen een geweldige leer, prachtige vertellingen of enkele wijsheden. Dit is een leven gegeven uit liefde.
Zo kan ook de Kerk niet louter een kompas zijn door wat ze zegt en predikt, maar meer nog door wat ze voorleeft, waar ze voor kiest, waar ze zich voor opoffert.

2.2 BEKERING EN HOUDING

De Kerk van Jezus Christus wil een nederige en dienende Kerk zijn. Sommigen spreken dan over een luisterende Kerk, want door te luisteren naar onze broeders en zusters delen wij in de wijze waarop God in Jezus Christus iedere mens tegemoetkomt. Anderen zullen liefde en barmhartigheid willen benadrukken, want aan 'jullie liefde voor elkaar zal iedereen kunnen zien dat jullie mijn leerlingen zijn' (vgl. Joh.13,35). Hoe dan ook, een Kerk die niet voor zichzelf leeft, maar voor en uit Christus zal Hem steeds weer tot haar uitgangspunt moeten maken. Dat vraagt een voortdurende bekering.
Wie de Kerk van Christus zinvol en betekenisvol wil maken voor deze tijd kan niet volstaan met een hervorming van structuren, maar zoekt de relationele bekering. "We dienen opnieuw van het evangelie te leren dat zorg voor relaties geen strategie of instrument is met het oog op een grotere organisatorische efficiëntie, maar de manier waarop God de Vader zich heeft geopenbaard in Jezus en de Geest" (Slotdocument nr.50). Hieruit kan oprechte belangstelling en ware gastvrijheid voortkomen, met aandacht voor de armen en gemarginaliseerden. De voortdurende bekering naar Christus en de naaste maakt onze Kerk tot een missie die niet van mij afhangt, maar die van ons allen samen is.

2.3 PAROCHIE VAN DE TOEKOMST

Christus is het hart van elke parochie. We zijn Zijn Kerk. In al haar functioneren moet de parochie uitstralen door Christus gezonden te zijn in de wereld. De manier waarop kan per parochie verschillen, al naar gelang de eigen specifieke omstandigheden. De parochie is allereerst een gemeenschap van gelovigen, waar mensen welkom zijn, elkaar ontmoeten, zich thuis voelen en bemoedigd worden; waar ruimte is voor stilte en Godsontmoeting en waar steeds nieuwe wegen ontwikkeld worden om het geloof te leren kennen, voor te leven en door te geven.

De parochie van de toekomst ontwikkelt zich gefaseerd tot een gemeenschap van gemeenschappen: een netwerk van (lokale) groepen gelovigen en gezinnen, die zich verbonden weten door een bijzondere pastorale methode of werkwijze, een gezamenlijke activiteit, inzet voor een specifieke nood, een gedeelde devotie of een liturgische voorkeur. Samen geven deze gemeenschappen gestalte aan de volheid van het kerkelijk leven. Op zondag ontmoeten alle gelovigen elkaar om samen eucharistie te vieren met activiteiten voor het hele gezin. Zo wordt de eenheid binnen de parochiegemeenschap zichtbaar. Vaak zal deze parochie gaan bestaan uit één centrale kerk, die gekenmerkt wordt door een verzorgde liturgie, een verwelkomende houding en een goede sacramentenbediening. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat er binnen de parochie andere kerken of locaties zijn met aanvullende functies.
Synodaliteit wordt een belangrijk kenmerk van de parochie van de toekomst. Dat wil zeggen dat de geloofsgemeenschap aangestuurd wordt vanuit een houding van luisteren, overleggen en onderscheiden om zich uiteindelijk te laten leiden door de Heilige Geest. Iedere gelovige kan op eigen wijze en vanuit zijn eigen zending verantwoordelijkheid nemen voor het welzijn van de geloofsgemeenschap en actief participeren. Een gemeenschap van gemeenschappen impliceert dat er sterke nadruk ligt op het samen leren, delen en elkaar versterken. Dit vraagt om een goede samenwerking tussen ambtsdragers, bestuurders, vrijwilligers en allen die met hun talenten mee bouwen aan vitale geloofsgemeenschappen.
De dagelijkse leiding van de parochie berust bij het kerkbestuur en het pastoraal team, die beide onder eindverantwoordelijkheid van de pastoor staan.

Ze streven naar een duurzaam en verantwoord bestuur, dat realistisch omgaat met mensen, middelen en (kerk)gebouwen en keuzes durft te maken voor wat wel en niet mogelijk is. Juist zo ontstaat er ruimte voor vernieuwing en een inspirerende parochie, die zichtbaar is, naar buiten gericht, benaderbaar en gastvrij vanuit het zelfbewustzijn dat zij iets kostbaars met de samenleving mag delen.

Parochiaan

Priester

Bestuurder

Toekomstdroom Parochiaan

Mijn droom vindt inspiratie in het beeld van de jonge kerk uit de Handelingen van de Apostelen. Aan de daarin beschreven eensgezindheid en blijdschap van de gelovigen gaat een en ander vooraf in houding en gedrag. Daarin worden ook wij in onze tijd uitgedaagd. In mijn beleving gaat dat over elkaar écht zien, naar elkaar omzien en naar elkaar luisteren. En het gaat ook erover elkaar te prikkelen, zodat we ons persoonlijk blijven ontwikkelen om meer te worden zoals we zijn bedoeld. Het samenstel van sacramenten is een sublieme manier om gelovig leven te kaderen. Ze reiken van begin (doop) via twee bijzonder gezegende levensstaten (huwelijk en priesterschap) tot het eind (ziekenzalving). Het biedt houvast met dankzegging in de eucharistie en de biecht geeft kans tot persoonlijke reflectie en meer verdraagzaamheid. Dat alles met hulp van de Heilige Geest. Ik stel me bij de Kerk van de toekomst een schare aan kleine gemeenschappen voor, met ruimte en onderling respect voor vele invalshoeken en charisma's. Hoe zullen we ons dan verwonderen over die rijke schakering aan (persoonlijke) talenten en roepingen. Dan lijkt het bijna logisch dat we 'bij het hele volk in de gunst staan' zoals de Handelingen beschrijven, en 'de Heer er elke dag meer bijeen brengt, die gered zouden worden.'

Ellis

Toekomstdroom Priester

Mijn droom voor de toekomst is een parochie waarin we samen leven, bidden, vieren en bouwen aan een geloof dat ons draagt en verbindt. Een plek waar je komt en meteen voelt: hier mag ik zijn, hier vind ik ademruimte. Ik zie een open parochie, die met beide voeten in de wereld staat, die niet enkel naar binnen kijkt, maar actief aansluiting zoekt bij wat mensen vandaag nodig hebben. Een parochie die aanwezig is daar waar mensen verlangen naar steun, richting, inspiratie of een eenvoudig gesprek. Juist door zichtbaar en nabij te zijn, groeit het besef: "Bij deze parochie wil ik horen." Zo'n parochie is een warme en gastvrije plaats, waar mensen zich echt gezien, gehoord en gedragen weten. Waar je zonder schroom je vragen, je geloof, je twijfels en je hoop kunt delen. Een parochie die ruimte biedt aan alle leeftijden en levenssituaties: gezinnen, kinderen, jongeren, alleenstaanden, ouderen en nieuwkomers. Iedereen brengt iets kostbaars mee dat de parochie verder doet groeien. Dit alles gebeurt stevig geworteld in onze rijke kerkelijke traditie. Een levende bron die ons inspireert om met open ogen en een warm hart in de wereld te staan. Een parochie die spirituele diepgang én maatschappelijke relevantie kan bieden: die mensen raakt, verbindt, uitnodigt en bemoedigt op hun weg door het leven.

Patrick

Toekomstdroom Kerkbestuurslid

Een toekomstige parochie zie ik als een groot en hecht samenwerkingsverband van meerdere individuele parochies met een gecentraliseerde en gestroomlijnde organisatie. Dit maakt het besturen eenvoudiger en het helpt ons meer aandacht te hebben voor de kerkgemeenschap, niet het kerkgebouw. Natuurlijk verdienen de emoties die met kerksluitingen gepaard gaan respect. Stenen zijn nooit zélf het doel: het zijn de gelovigen die de levende stenen van de Kerk vormen. Daarnaast hoop ik op een sterkere inzet op gemeenschapsvorming: een Kerk voor en met elkaar. Gelovigen die elkaar opzoeken en versterken. Het betekent samen de eucharistie vieren, ons samen in het geloof verdiepen en eenvoudigweg samen zijn. Dit zijn initiatieven waarbij kerkbesturen ondersteuning bieden of initiatief nemen vanuit hun pastorale en missionaire verantwoordelijkheid. Ik wil de grote immateriële rijkdom van onze Kerk behouden. Juist jongeren kiezen heel bewust voor het geloof en hebben geen behoefte aan een afgezwakte boodschap: er is één Waarheid en daaraan willen zij zich maximaal committeren. Juist dit échte Verhaal, de rijkdom van tradities, liturgie en de eeuwenoude wijsheid van de Kerk is wat jongeren inspireert. Laten we deze schat – juist met het oog op de toekomst – koesteren, bewaren en doorgeven.

Glenn

2.4 SYNODALE KERK

De synodale Kerk is een kerk die luistert, onderscheidt en samen op weg gaat.
Het vraagt van ons meer investeren in relaties: met de Heer, tussen mannen en vrouwen, in gezinnen, in gemeenschappen, tussen sociale groepen, tussen christenen, religies én met de schepping. We willen daadwerkelijk luisteren naar rand- en onkerkelijken. In synodale gesprekken luisteren we naar het antwoord van de Heilige Geest op de noden van de wereld en onze eigen gemeenschap.

In geloofsgemeenschappen dragen priesters, diakens, pastoraal werkers, vrijwilligers, bestuurders en gelovigen gezamenlijk verantwoordelijkheid voor gemeenschap, participatie en zending. Synodaliteit bevordert gastvrijheid, rechtvaardigheid en verzoening. Geloofsgemeenschappen staan niet meer op zichzelf, maar vormen een netwerk waarin geloof en inspiratie ruimte krijgen. Waar we ook verbonden zijn met de religieuzen in ons bisdom, hun geestelijke begeleiding en inspiratie benutten en de genade van hun aanwezigheid ervaren. In dit flexibele netwerk vervagen grenzen tussen parochies en gemeenschappen. We leggen verbindingen, gedragen door geloof, ontmoeting en inspiratie. Zo ontstaat er een Kerk die leert, vernieuwt en hoopvol naar de toekomst kijkt.

In bijeenkomsten over concrete vraagstukken versterken en verrijken we elkaar en zoeken we samen naar wegen van groei. We durven spanningen en verschillen onder ogen te zien en nodigen uit tot zorgvuldige dialoog en transparante besluitvorming, terwijl we de waarde van diversiteit erkennen. Een synodale Kerk is nederig en moedig: nederig om te luisteren en moedig om keuzes te maken die de toekomst dienen. Dat vraagt om tijdig afscheid nemen van gebouwen, structuren en processen die niet langer dienstbaar zijn. Met respect voor de emoties die bij verandering horen, zoeken we in vertrouwen naar de beweging van de Geest, zodat alle geloofsgemeenschappen een bron van hoop kunnen zijn voor gelovigen en voor de samenleving.

2.5 ZELFBEWUSTE KATHOLIEKE IDENTITEIT

Wie over identiteit spreekt, spreekt over zichzelf. Op welk geestelijk fundament sta ik? Wat zijn mijn bronnen en wortels in het leven? Welke weg wil ik gaan? Jezus Christus heeft van zichzelf gezegd: “Ik ben de weg, de waarheid en het leven” (Joh. 14,6). Sindsdien zijn vele generaties mensen over de hele wereld Hem gevolgd. Met gepaste trots noemen zij zichzelf ‘christenen’. Vandaag de dag willen wij die identiteit van een authentiek christen-zijn bewust in ons vernieuwen en beleven. Want wij geloven in Jezus Christus als de Zoon van God en de Redder van de wereld. Wij doen dit als gemeenschap van gelovigen, de katholieke Kerk, het bisdom Roermond, die de boodschap van liefde, rechtvaardigheid en vrede overal wil leven en uitdragen. De zelfverzekerde katholieke kerk van Limburg hoort tot het verleden; in de toekomst willen wij zelfbewuste katholieken in Limburg zijn.

Dat geeft nieuwe moed en vrijheid. Wij zijn ons daarbij bewust van de kleine plaats die de Kerk in onze huidige samenleving heeft, maar het mag een plaats van hoop zijn voor velen. De stem van de Kerk is in onze dagen niet luidruchtig, maar zij wil hoorbaar zijn om Gods schepping te bewonderen, te bewaren en te verdedigen. Met de apostel Paulus zeggen wij: “De liefde van Christus laat ons geen rust” (2 Kor. 5, 14). De Kerk blijft actief door haar boodschap, verkondiging van goedheid en waarheid, en attractief door haar schoonheid in liturgie, kunst en architectuur.

2.6 ONTMOETING & VERBINDING

De mens is een wezen dat op gemeenschap is gericht. Mensen zoeken naar verbinding, naar toebehoren. In gemeenschap met anderen vindt de mens zichzelf en geeft door de ontmoeting ieder ander een kans.

God zelf heeft in zijn Zoon Jezus Christus de mensen tot gemeenschap geroepen. De handelingen van de apostelen getuigen van die eerste christelijke gemeenschap: "Zij legden zich ernstig toe op de leer der apostelen, bleven trouw aan het gemeenschappelijke leven en ijverig in het breken van het brood en in het gebed" (Hand. 2, 42).

Die wereldwijde geloofsgemeenschap brengt mensen samen om het geloof te belijden, het te vieren en zich in te zetten voor mensen in nood. In onze kerken willen wij elkaar ontmoeten, want iedereen is welkom: rijk of arm, ziek of gezond, uit de eigen omgeving of vanuit de hele wereld. We willen in de toekomst meer ontmoeting en verbinding zoeken en mogelijk maken. In de kerk ontmoeten mensen de levende God en andere leden van de geloofsgemeenschap, aan wie ze zich kunnen optrekken en met wie ze ervaringen kunnen delen. Bovendien is de geloofsgemeenschap dé plaats om voor elkaar te zorgen en hulp en steun aan te bieden en te ontvangen. In de ontmoeting van mens tot mens kent de creativiteit van het goede geen grenzen.

Zo kan op vele manieren het dubbelgebod van de Godsliefde en de naastenliefde concrete werkelijkheid worden.

2.7 VORMING & VERDIEPING

Aan het einde van het Matheusevangelie lezen wij: "Jezus trad nader en sprak tot hen: Mij is alle macht gegeven in de hemel en op aarde. Gaat dus en maakt alle volkeren tot mijn leerlingen en doopt hen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest en leert hen te onderhouden alles wat Ik u bevolen heb. Ziet, ik ben met u alle dagen tot aan de voleinding der wereld" (Mt 28, 18-19).
Met deze opdracht van Jezus aan het einde van zijn aardse leven zijn de apostelen de wereld ingetrokken. Sindsdien heeft zijn boodschap zich over de hele wereld verspreid, door verkondiging, door onderwijs, door het praktische voorbeeld en niet zelden ook door het martelaarschap. De verkondiging van zijn boodschap en het verlangen van het menselijke hart komen in de persoon van Jezus Christus samen. Wie Jezus wil volgen, moet Hem eerst leren kennen, zoals Hij zijn eigen leerlingen heeft onderwezen in woord en praxis.

In onze tijd ontstaat er een vernieuwd verlangen naar vorming en verdieping van onze geloofsschat. We leren het niet meer vanzelfsprekend in onze opvoeding en het onderwijs. Nieuwe mogelijkheden voor vorming en verdieping die aansluiten bij deze tijd, de mogelijkheden, de behoeftes en het gebrek aan basiskennis willen we ontwikkelen. Daar hoort ook bij de vernieuwde vormen van luisteren, gesprek, begeleiding en samenwerken en inzet van digitale mogelijkheden en missionarissen.

Catechese, Bijbelstudies, cursussen in filosofie en theologie, kloosterdagen, retraites, jongerendagen, pelgrimages en veel digitale kennisplatforms bieden een waaier van mogelijkheden om het katholieke geloof steeds beter te leren kennen. Bovendien reiken het evangelie en het leven van veel heiligen ons talrijke voorbeelden aan van wijsheid, liefde en empathie voor de medemens en van in-oefening van een deugdzaam leven. Geloofsgroei door scholing en vorming met aandacht voor zowel intellectueel als affectief, relationeel en spiritueel terrein. Een eerste geloofsverkondiging – zoals in de bekende Alpha-cursussen – aan allen die Jezus nog niet kennen, mag uitgroeien tot een innerlijk verlangen, zodat een mens zich met hart en ziel aan Hem kan toevertrouwen.

Vanuit die kennis, ervaring en vaardigheden groeien genegenheid, gemeenschap en liefde tot de levende God en zijn geschiedenis met ons mensen.
Het boek van het evangelie mag ons boek voor het leven worden.

2.8 COMMUNICATIE & DIGITALE MEDIA

Verbale en non-verbale communicatie is het begin van iedere ontmoeting. Het is ook een van de belangrijkste instrumenten van de Kerk om haar boodschap te verkondigen, om mensen te informeren, hen met elkaar te verbinden, naar hen te luisteren en hen nabij te zijn. Zowel de persoonlijke communicatie als de inzet van eigentijdse communicatiemiddelen is daarbij van belang. Op het diocesane en het dekenale en parochiële niveau dient in beide vormen blijvend geïnvesteerd te worden. Voor pastores en overige medewerkers van de Kerk is het van belang mensen met een open en luisterende houding tegemoet te treden.

De parochie van de toekomst is synodaal en dit vraagt om een doorlopende dialoog met parochianen en andere betrokkenen in nieuwe overlegvormen. Communicatie is altijd tweerichtingsverkeer en is gebaat bij een actieve houding van alle betrokkenen.

Om op een goede manier te communiceren, kan de Kerk gebruik maken van alle moderne communicatiemiddelen die ons ter beschikking staan. Het is van belang om in te spelen op de snel wijzigende gedragspatronen van de gebruikers van communicatiemiddelen. Niet zelden zijn wereldwijde kennisplatforms de eerste stap naar ontmoeting met het katholieke geloof. Het is daarom belangrijk dat de Kerk online vindbaar is en ook daar verbinding zoekt en het gesprek aangaat.

2.9 KERKGEBOUWEN

Kerken zijn op de eerste plaats sacrale gebouwen. Het zijn ontmoetingsplekken voor de verkondiging van het evangelie en de viering van de sacramenten. De geloofsgemeenschap komt er samen om liturgie te vieren en God en elkaar te ontmoeten.

Door het teruglopend aantal kerkgangers is in sommige kerken de gemeenschap die er samenkomt erg klein geworden. Dit heeft grote impact op de beleving van de liturgie en het gemeenschapsgevoel. Daarnaast zijn ook de financiële en organisatorische gevolgen van het lagere kerkbezoek duidelijk merkbaar. Dit betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden en dat niet alle kerken voor de eredienst in gebruik kunnen blijven. Dat doen we in een zorgvuldig proces samen met de parochianen.

Elke parochiefederatie groeit binnen afzienbare tijd toe naar een fusieparochie met bij voorkeur één centrale parochiekerk waar de geloofsgemeenschap samenkomt. Daarnaast kunnen er een of meer andere kerken in gebruik blijven, voor zover deze van toegevoegde waarde zijn voor de geloofsgemeenschap.

2.10 DIACONIE & SAMENLEVING

Oog hebben voor de noden van de wereld – mensen zien en nabij zijn – is een van de wezenskenmerken van een Kerk die midden in de samenleving wil staan. Geloven is een werkwoord en het evangelie moet niet alleen verkondigd, maar ook in praktijk gebracht worden. In het evangelie reikt Jezus ons de werken van barmhartigheid aan met de woorden: “Alles wat je voor één van deze minste broeders van Mij hebt gedaan, heb je voor Mij gedaan” (Mt. 25, 40). In bestaande diaconale activiteiten wordt vanuit een gelovige gedrevenheid al op veel manieren concrete steun, hoop en troost geboden. Dit blijft een van de kerntaken van de parochie van de toekomst. Daar waar dit gepast is en de gelegenheid zich voordoet, mag dit meer zichtbaar gemaakt worden. Ook mensen van buiten de kring van direct betrokkenen mogen weten op welke manieren er vanuit de Kerk hulp en steun verleend wordt. Het is een goede zaak wanneer parochies en individuele gelovigen zich maatschappelijk engageren en in hun spreken en handelen de boodschap van het evangelie – expliciet of impliciet – laten doorklinken. In dat verband is het goed wanneer de Kerk zich op gepaste momenten publiekelijk uitspreekt over maatschappelijke thema’s, deze ondersteunt of juist kritisch bevraagt.

2.11 JONGEREN EN NIEUWE KATHOLIEKEN

Jongeren verlangen naar een Kerk die authentiek, heilig en duidelijk is. Geen afgezwakte versie van het geloof, maar een gemeenschap die geworteld is in de eucharistie, de sacramenten en de levende traditie. Zij zoeken een Kerk die staat voor waarheid, schoonheid en innerlijke kracht; een Kerk die niet met de wind meewaait, maar hen richting en houvast biedt in een onrustige wereld. Jongeren willen een Kerk die haar missie durft te leven: een gemeenschap die getuigt van Christus in woord en daad, present is in de samenleving, de armen dient en de eenzamen ziet. Zij willen niet aan de zijlijn staan, maar actief meebouwen, evangeliseren, dienen en verantwoordelijkheid dragen. Daarnaast verlangen jongeren naar echte uitnodigende gemeenschappen: kleine groepen, waarin ze gekend worden, naar vriendschap, broederschap en een warme parochie, waar gezinnen, jong en oud samen optrekken. Ze willen begeleiders die luisteren, inspireren en samen met hen groeien in geloof. Daarbij vragen ze om communicatiemiddelen die hen verbinden en passen bij de snelheid en openheid van hun leefstijl.

Jongeren zoeken een Kerk die inhoud en relatie verbindt: catechese én ruimte voor ontmoeting, stilte én missionaire dynamiek, traditie én actualiteit. Een Kerk die hun vragen serieus neemt en hen uitnodigt tot heiligheid. Jongeren willen een Kerk die hen helpt Christus te vinden en Hem te volgen met heel hun leven.

3. ENERZIJDS EN ANDERZIJDS: VERSCHILLEN VERDRAGEN

Gelovigen zijn afkomstig uit alle rangen en standen, alle nationaliteiten, alle leeftijden en alle opleidingsniveaus. De ontmoeting van deze mensen in geloofsgemeenschappen en kerken is een verrijking voor de vaak eenzijdige smalle ontmoetingen vanuit werk of gekozen sociale kringen. Sociale media spelen in op ieders voorkeur en de algoritmes zorgen voor het versterken van eenzijdige meningen en standpunten. In deze tijd, waarin polarisatie toeneemt en soms bewust gecreëerd wordt, zien we de rampzalige gevolgen daarvan, die de democratie en de vrijheid onder druk zetten.

Tijdens de synodale gesprekken hebben we meningen en standpunten over de Kerk van de toekomst gehoord die grote verschillen laten zien. Ook in een synodaal proces zijn onder leiding van de Heilige Geest niet alle verschillen opgelost. Veel verschillen gaan goed samen. Het erkennen ervan gaat ons ook helpen om bruggen te blijven bouwen. Het is een uitnodiging om verschillen te verdragen, oprecht nieuwsgierig te blijven naar de ander en niet te streven naar eenvormigheid. We willen trouw blijven aan de eenheid van onze universele Kerk en de verschillen die daarbinnen passen de ruimte geven. Enkele veel genoemde enerzijds-anderzijds-standpunten die we erkennen en bewust willen verdragen zijn:

Enerzijds		Anderzijds
Kerken herbestemmen		Kerken openstellen
Synodaliteit		Kerkelijke ambt
Brede volkskerk	&	Kleine geloofs-gemeenschappen
Kerkelijke taal		Wereldse taal
Grenzen stellen		Iedereen welkom

4. WAT ZIJN DE BOUWSTENEN
voor onze Kerk van de toekomst?

		Latijn en Gregoriaans in de liturgie	Ronde-tafel-gesprekken	Gemeenschapszondag programma	Alpha cursus en opvolging	Familieactiviteiten
Verbindende vaardigheden voor kerk, onderwijs en zorg	Hoedster van de stilte	Expertisecentrum herbestemming kerkelijk vastgoed	Levende gemeenschap die naar buiten treedt	Evangelisatie door de weg van schoonheid	Pastorale houding van dienstbaarheid	Strooiweide naast begraafplaats
Missionaire digitale aanwezigheid	Continu Vormingsprogramma alle leeftijden, alle thema's	Deze bouwstenen zijn aangeboden tijdens de derde bijeenkomst		Glimlach en naastenliefde	Missionair jongereninitiatief door een toegewijd team	Hond uitlaten door priesters
Boogsluitsteen en verbinden	Goed verzorgde liturgie				Mystieke sacraliteit	Kerngroepen van families
Bord: hulpvragen & aanbod	Zondag dag van de Christenen				Kerk-carpoolapp	Red Wednesday activiteiten
Levende liturgie met maatschappelijke betrokkenheid	Gemeenschap: verbinding, samenwerking, saamhorigheid				Eenheid in H. Mis met handleiding in lichaamshouding	Leer, evalueer en deel
Zichtbaarheid in de samenleving: werken van barmhartigheid	Synodale vorming				Caritas: liefde, God en medemens	Persoonlijke relatie met Jezus Christus: begeleiding
Wijsheid en wonder: generatieontmoetingen	Bidden in kleine groepen	Straatpastoraat	Doopvoorbereiding voor jonge gezinnen, ontmoeting en opvolging	QR-code boven de kerkdeur	Vernieuwing van verwondering: inzicht, bekering en liefde	Social media
Open kerk: stilte, hoop, luisterend oor	Mediateam voor breed digitaal aanbod	Jongerenpastoraat	Synodaliteit en synodale parochies	Kerk en samenleving samenwerken	Bezinning- en vormingsdagen binnen kloosters (ook voor priesters)	Oecumenische samenwerking
Inzet van media, cursus	Begrijpelijk taalgebruik	Integratie parochies door samenwerking	Aandacht voor gezinnen	Catechese: gesprek, geloof en gemeenschap	Betrokkenheid en binding bij ouders en ouderen	Geloofs- en gespreksgroepen

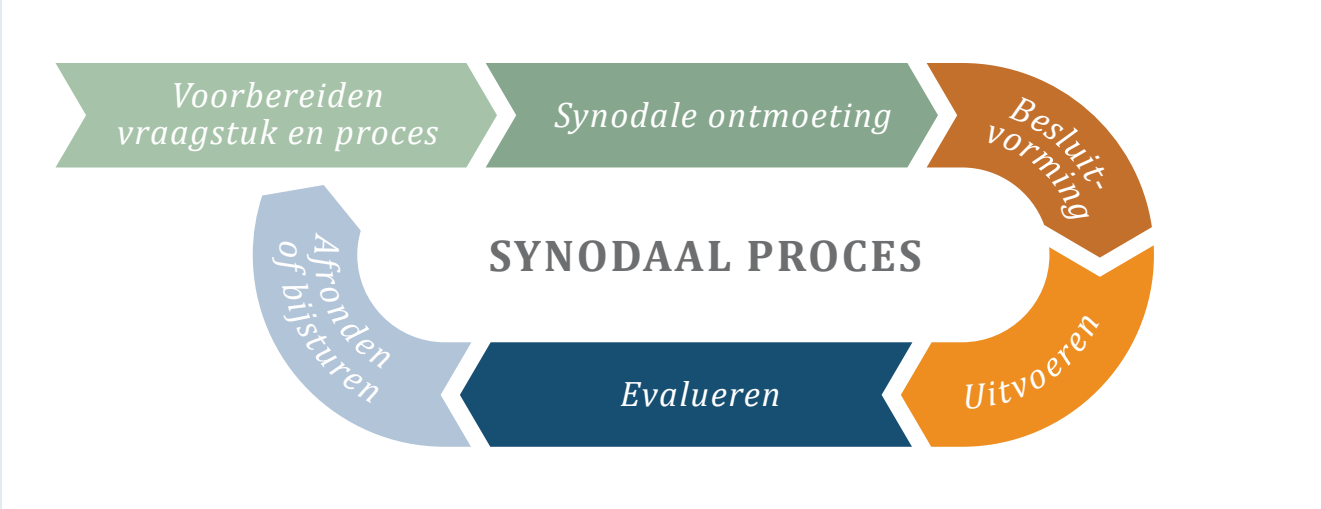

5. HOE GAAN WE SAMEN OP WEG NAAR EEN SYNODALE KERK?

De vruchten van luisteren en het onderscheidingsproces in de drie synodale gesprekken over de toekomstvisie hebben een grote betrokkenheid en bevlogenheid laten zien. We zijn de synodale reis samen gestart en we willen met elkaar in gesprek blijven en samen bouwen aan de noodzakelijke vernieuwing passend binnen deze visie.

De synodale gesprekken zijn een goed voorbeeld van de eerste twee fases van het synodale proces. Zo transformeert, in navolging van het synodale proces dat door paus Franciscus in gang is gezet, een eenmalige gebeurtenis naar een kerkelijk proces binnen ons bisdom.

We beginnen in 2026 met het verbreden van het gesprek over de toekomstvisie zowel in drie regionale bijeenkomsten met kerkbesturen en belangstellende gelovigen als tijdens de priesterstudiedagen in februari. Het transformeren van het bisdom en de parochies willen we stap voor stap vorm en inhoud geven. Daar past een cultuur van samenwerken bij met momenten van evaluatie, transparantie en verantwoording. We willen de verschillende overlegorganen en diensttaken periodiek evalueren om te bespreken waar het voldoet en passend is, waar bijsturen of vernieuwing nodig is en wat we daartoe moeten loslaten. Het vraagt een mentaliteitsverandering en een hernieuwde benadering van samen verantwoordelijkheid nemen voor gemeenschap, participatie én zending.

Al van oudsher erkent de Kerk het belang van de gemeenschap voor de zending in een drievoudig nihil sine (niets zonder):

- *niets zonder de bisschop*
- *niets zonder de priesters*
- *niets zonder het volk*

Waar dit principe wordt doorbroken, raakt de identiteit van de Kerk verduisterd en haar zending belemmerd (Slotdocument nr 88).
De synodale reis is gestart en we willen nu samen bruggen bouwen naar de toekomst. Als zelfbewuste katholieke gelovige of als ambtsdrager in de parochies, het bisdom en in de samenleving gaan we zichtbaar getuigen en vernieuwingen verwezenlijken. Deze visie en de bouwstenen geven daarvoor inspiratie. Hoewel sommige bouwstenen vragen om nadere uitwerking en gerichte investering kunnen we met sommigen onmiddellijk starten: een glimlach en naastenliefde.

"Het 'Gesprek in de Geest' is nodig om te begrijpen dat deelname aan een synodaal proces deelname aan de Kerk is. We moeten in de eerste plaats leren om op veel verschillende manieren naar de Heilige Geest te luisteren en deel te nemen aan een spirituele reis, zowel individueel als in gemeenschap."

Paus Leo

"Synodaliteit is de kerkhervorming waardoor leken meer inspraak krijgen. Het is een beweging die transformeert, bevrijdt, verenigt en harmoniseert, zonder alles gelijkvormig te willen maken."

Paus Franciscus

BIJLAGEN

1. Synodaal proces over toekomstvisie 16
2. Wat zijn de fundamenten van deze visie 22
3. Gebed: wij staan voor U Heilige Geest 23

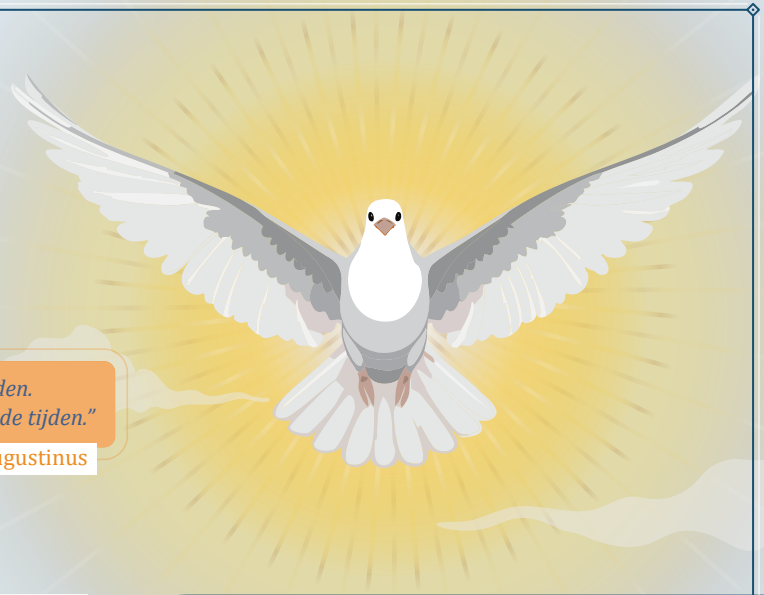
"Ik roep op tot een Kerk die zoekt naar vrede, liefde en nabijheid."

Paus Leo

"Synodaliteit is een houding, een openheid, een bereidheid om te begrijpen. Iedereen in de Kerk heeft een stem en mag een rol spelen. Het gaat over samenkomen als gemeenschap."

Paus Leo

> *"De hoop, dat is Christus zelf, de gave van de Heilige Geest."*
> Paus Franciscus

> *"Wij zijn de tijden. Zoals wij zijn, zo zijn de tijden."*
> Augustinus

SYNODALE BIJEENKOMSTEN
TOEKOMSTVISIE

We komen samen als gemeenschap van gelovigen. We bidden en spreken in openheid en bereidheid om te luisteren naar ieders stem. De zoektocht naar vernieuwing en hervorming vraagt van ieder het loslaten van persoonlijke en deelbelangen. Zo bevorderen we een dynamiek van onderscheiding, op weg naar een synodale kerk van gemeenschap, participatie en zending.

Waarom	Hoe	Wat	Toekomstvisie
1 Waarom zouden mensen naar de Kerk komen?	2 Hoe gaan we samen op weg naar de Kerk van de toekomst?	3 Wat doet de Kerk in de toekomst?	4 Onze Kerk van de Toekomst
25 oktober 2025	15 november 2025	6 december 2025	Vóór de kerst

Verbeelden, vernieuwen, verwonderen en verbinden door vrijuit te spreken, te luisteren en te bidden, geleid door de Heilige Geest

Locatie:
Abdij Rolduc
Heyendallaan 82
Kerkrade

VOORBEELD PROGRAMMA

9:00 — *Inloop & aanmelding in de kruisgang voor de Abdijkerk*

9:30 — *Gebed in de Abdijkerk*

10:00 — *Welkom & introductie door Bisschop*

10:15 - 11:00 — **Ronde 1:** Luisteren

Luisteren naar elkaar:
Vier minuten voor ieders voorstel voor een bouwsteen voor onze Kerk van de Toekomst.

Stilte & Gebed

11:05 - 11:40 — **Ronde 2:** Kiezen

Kiezen van bouwstenen:
Per tafel deelt iedereen welke twee tot drie bouwstenen ze het belangrijkste vinden voor onze Kerk van de Toekomst. Vervolgens gaan we in gesprek om tot een keuze te komen van (eventueel gecombineerde) bouwstenen die we aanbieden aan de Bisschop.

Stilte & Gebed

11:45 - 12:45 — **Ronde 3:** Samen bouwen

Samen bouwen met de bouwstenen:
Per tafel worden de gekozen bouwstenen aangeboden aan de Bisschop. In een paar kernwoorden wordt de bouwsteen toegelicht.

12:45 — *Plenaire afsluiting*

13:00 — *Dankgebed en uitnodiging voor lunch*

13:10 — *Informele lunch tot 14u*

ERVARING SYNODAAL GESPREK

De synodale gesprekken zijn door alle betrokkenen als zeer waardevol ervaren. Zo blijkt uit de enquête ‘evaluatie synodale bijeenkomsten’. Er was een grote betrokkenheid en bevlogenheid en uit de evaluatie blijkt dat bijna alle aanwezigen zich op hun gemak voelden om te spreken en te luisteren. Het samen op weg gaan naar een synodale kerk krijgt waardering en steun. Bij een volgende oproep wil iedereen weer deelnemen en enkelen willen meteen aan de slag om op deze wijze het gesprek in de eigen parochie of werkomgeving te voeren.
Het starten met het gebed in de abdijkerk was een mooie ervaring van stilte, passende lezingen en samenzang. De rondetafelgesprekken verliepen in drie rondes in een ritme van stilte, gebed, luisteren en om de beurt spreken.

De vragen en de voorbereidingen waren niet gemakkelijk. Het is best lastig om vanuit een ‘helicopterview’ na te denken over een bisdom-brede visie en niet meteen over te stappen naar oplossingen. Er waren veel mooie persoonlijke getuigenissen en voorbereidingen die we als vruchten van het proces zeker nog een bestemming willen geven. We ervaren dat een persoonlijke getuigenis het hart meer raakt dan de samenvatting van een gesprek. Het samen bouwen aan de toekomst met een grote diversiteit van mensen, meningen en standpunten heeft geresulteerd in een visie voor de toekomst die vernieuwend is. De grote betrokkenheid van de deelnemers resulteert in mooie ontmoetingen en de eerste ervaringen van ‘een synodale kerk’ zijn.

Persoonlijke bijdragen voor de toekomst van ons bisdom

We verzamelen en uiten de vruchten van luisteren en het onderscheidingsvermogen in synodale gesprekken

We dragen bij aan de synodale reis van de universele Kerk

16 tafels, circa 150 personen

SYNODALE ERVARING VAN EEN DEELNEMER:

De Kerk
God – met – mensenwerk
Wie ben ik om hier te spreken
wat er gezegd wil worden
namens ons allemaal?
Vanuit de angst, de pijn en de frustratie
maar daar gaat het nu niet om
nu even niet
geen klaagzang
geen discussie
niet touwtrekken
niet vragen naar de bekende weg
maar moed vatten en goed luisteren
nu de stilte aan het woord is
aan de juiste tafel en precies op tijd
bidden om een plan
geloven dat het kan
tussen gisteren en morgen
maken wij ruim baan voor de toekomst
van God – met – Zijn – mensenwerk
onze Kerk

Anke

CITATEN VAN DEELNEMERS

Het draait uiteindelijk om Christus, dáár begint alles

Bidden en doen horen bij elkaar

Presentie is de essentie

Wat zou Jezus doen? Wat zou Jezus niet doen?

We moeten naar buiten durven gaan, ook als het spannend is

Oase van Hoop

In de Kerk vind ik stilte, diepte en de eeuwigheid

Jong en oud hebben elkaar echt iets te bieden

Kerktaxi app

De hemel fysiek nabij in de Kerk

We hoeven ons niet te schamen voor wie we zijn als kerk

Geen eenvormingheid maar verbondenheid

Kerk-zijn in acties

Gods licht is altijd sterker dan de duisternis

Mensen zoeken hoop en rust – en die vinden ze in de kerk

Small christian communities

Gebed is het belangrijkste

Zelfbekeringsstappen zetten

Buddy in geloof zijn

Zonder gemeenschap is de mis niet compleet

Zie, ik maak alles nieuw

Allemaal ons steentje bijdragen

De zondag, rustdag samen met het gezin

Gastvrijheid zit vaak in kleine, simpele dingen

Open huis van zingeving

De kerk moet een plek zijn waar je je welkom en gezien voelt

Kinderen zijn de toekomst

Getuigen is niet alleen voor de priester, dat is van ons allemaal

COMPACT VERSLAG BIJEENKOMSTEN

Eerste bijeenkomst, 25 oktober 2025: Waarom zouden mensen naar de Kerk komen?

Uit de gespreksverslagen zijn zeven punten gedestilleerd die heel breed gedragen worden. We hebben geprobeerd de antwoorden op de kernvraag van de eerste sessie hieronder samen te vatten.

1. Veel mensen zoeken naar een waarachtige ontmoeting met God. De kerk kan voor hen een huis van genade zijn, een mystieke plek om te bidden en stil te zijn bij God. In die ontmoeting kan de mens al zijn vragen en zorgen loslaten en in alle vrijheid werkelijk zichzelf zijn bij God; hij mag zich door Hem gezien weten.

2. Deze ontmoeting wordt concreet in het samen vieren en het ontvangen van de sacramenten en dan met name in de eucharistie, waarin Christus aanwezig is. De sacrale sfeer – versterkt door de aanwezigheid van religieuze kunst, muziek, wierook, kaarsen, liturgische kleding en een verzorgde (traditionele of eigentijdse) liturgie – helpt om dichter bij het mysterie te komen en God daadwerkelijk te ontmoeten in het ware, het goede en het schone. Liturgie biedt op geheel eigen wijze de gelegenheid om het Goddelijke en het Eeuwige te ervaren en is geen verlengstuk van wat we in evenementen buiten de kerk kunnen vinden.

3. Mensen komen tevens naar de kerk om de boodschap van het evangelie te horen en in de verkondiging te ervaren hoe die een richtinggevend kompas voor een goed en zinvol leven kan zijn.

4. Veel mensen, gelovig of niet gelovig, komen naar de kerk voor een misintentie of uitvaart. Dit biedt de mogelijkheid om geraakt te worden door de boodschap van eeuwig leven, de schoonheid van de liturgie en/of de verwelkomende houding van de gemeenschap.

5. In een kapel of kerk kunnen mensen enerzijds uiting geven aan dankbaarheid en anderzijds steun en troost zoeken.

6. Het verlangen naar de ontmoeting met God/Christus vraagt ook naar verdieping, vorming en catechese. De geloofsgemeenschap is een 'levende lerende' kerk, die voortdurend mag groeien in geloofsverdieping, kennis en wijsheid.

7. In de kerk ontmoeten mensen andere leden van de geloofsgemeenschap aan wie ze zich kunnen optrekken, met wie ze ervaringen kunnen delen en van wie ze indien nodig hulp mogen verwachten of aan wie ze zelf hulp kunnen geven.

8. De kerk is de plaats om te ervaren dat alle gelovigen deel uitmaken van een universele kerk en dat christenen wereldwijd als Gods Volk door het leven pelgrimeren.

Tweede bijeenkomst, 15 november 2025: Hoe gaan we samen op weg naar de Kerk van de toekomst?

Uit de gesprekken van de zestien tafels zijn de volgende onderwerpen komen bovendrijven:

1. **Bronnen:** Blijf als Kerk bij je eigen boodschap en keer steeds terug naar de bronnen van het geloof, die geworteld zijn in de verbondenheid met Christus.

2. **Levende gemeenschappen:** We zijn een Kerk die gebouwd is uit levende stenen. Er is behoefte aan krachtige, levendige geloofsgemeenschappen, waarin gewijde bedienaren en leken samen verantwoordelijkheid dragen en (ver)delen.

3. **Vorming:** Om te kunnen groeien in geloof is er grote behoefte aan verschillende vormen van scholing en vorming, zowel qua persoonlijke ontwikkeling als op het gebied van spirituele verdieping. Daarnaast is het ook noodzakelijk om bij te blijven op allerlei praktische terreinen.

4. **Zichtbaarheid in de samenleving:** Oog hebben voor de noden van de wereld en van mensen is een belangrijke taak voor een Kerk die midden in de samenleving wil staan. In bestaande diaconale activiteiten wordt al op veel manieren hoop en troost geboden. Dit mag best zichtbaarder worden. Daarnaast is het goed wanneer de Kerk zich op gepaste momenten ook publiekelijk uitspreekt over maatschappelijke thema's.

5. **Communicatie:** Een belangrijk instrument voor de Kerk om haar boodschap te kunnen overbrengen, om te informeren en mensen met elkaar te verbinden. Zowel de persoonlijke communicatie als de inzet van moderne communicatiemiddelen zijn daarbij van belang. Beide vormen vragen om verbetering en een aanpassing aan de snel wijzigende gedragspatronen. Niet zelden zijn wereldwijde kennisplatforms de eerste stap naar ontmoeting met het katholieke geloof.

6. **Kerkgebouwen:** Kerkgebouwen zijn centrale ontmoetings-plekken. In deze tijd is het niet meer mogelijk om alle kerken te handhaven. Durf te kiezen voor kernlocaties die als plaatsen van hoop voor de hele gemeenschap dienstbaar zijn. Kerken die zo veel mogelijk open zijn. Waar ook buiten de liturgie ruimte is voor stilte en gebed. En waar eveneens andere gepaste activiteiten kunnen plaatsvinden.

7. **Priesters en leken:** De rol van de priester die pastoraal nabij is staat soms op gespannen voet met zijn taken als 'manager' van de parochie. In een synodale kerk werken priesters, diakens en leken samen om de 'gemeenschap van gemeenschappen' te ondersteunen en verder op te bouwen, rekening houdend met ieders talenten en mogelijkheden. De opleiding en benoemingen van priesters dragen hierin een bijzondere verantwoordelijkheid. Het vraagt om bewustzijnsverandering en meer collegialiteit en samenwerking in transparante processen.

8. **Structuren, organisaties en samenwerking:** Traditionele parochieverbanden worden steeds meer opengebroken en omgevormd tot een levende 'gemeenschap van gemeenschappen'. De parochie van de toekomst vindt haar kracht in deze gemeenschappen. Er is een open houding naar grotere samenwerkingsverbanden op regionale schaal waar kleine, krachtige groepen samenkomen. In deze levende gemeenschappen is er ruimte voor diversiteit en variatie in vorm en aanbod. Organisatorische structuren zijn dienstbaar hieraan en worden (gefaseerd) aangepast aan deze nieuwe situatie.

Derde bijeenkomst, 6 december 2025:
Wat doet de kerk in de toekomst? - Bouwstenen

BISDOM ROERMOND

OPDRACHT 6 DECEMBER

TOEKOMSTVISIE

Samen op weg naar een synodale kerk: **gemeenschap, participatie, zending**

vanuit innerlijke vrijheid, nederigheid, gebed, wederzijds vertrouwen, openheid voor vernieuwing en overgave aan Gods wil

100 bouwstenen ingevuld
in hoofdstuk 4 in kernwoorden opgenomen

Naam:

Bouwsteen:

Ronde 2
beoordeling:

1. Wat is mijn voorstel voor een bouwsteen?
a. Beschrijf de activiteit kernachtig

b. Welke impact realiseren we daarmee?

c. Wat zijn goede voorbeelden?

2. Waar gaan we deze bouwsteen realiseren?

3. Hoe gaan we deze bouwsteen realiseren?

4. Waarom is deze bouwsteen gewenst?

5. Welke uitdagingen zijn er?

Wat doet de kerk in de toekomst?

6. Welke investering vraagt dit?
Tijd | *Geld*

7. Waarmee kunnen we stoppen?
Zodat we ruimte creëren voor deze nieuwe bouwsteen

In welke categorie past deze bouwsteen?
- ☐ *Liturgie*
- ☐ *Gemeenschap*
- ☐ *Geestelijke begeleiding*
- ☐ *Caritas*
- ☐ *Gebouw*
- ☐ *Anders:*
- ☐ *Vorming*
- ☐ *Organisatie*
- ☐ *Catechese*
- ☐ *Fondsenwerving*

Voor welke doelgroepen is deze bouwsteen?
- ☐ *Gezin*
- ☐ *Ouderen*
- ☐ *Anders:*
- ☐ *Jongeren*
- ☐ *Niet-kerkelijken*
- ☐ *Zoekenden*
- ☐ *Hulpbehoevenden*

Wie hebben we daarbij nodig?
- ☐ *Priester*
- ☐ *Diaken*
- ☐ *Pastoraal medewerker*
- ☐ *Leek*
- ☐ *Bestuur*
- ☐ *Anders:*

Licht toe welke competenties nodig zijn

TOEKOMSTVISIE OPSTELLEN

1 De ontvangen bijdragen lezen
- Persoonlijke bijdragen
- Stafbijeenkomsten
- Synodale bijeenkomsten

2 Hoofdpunten identificeren
- Antwoord op de hoofdvragen
- Overige suggesties
- Persoonlijke citaten

3 Toekomstvisie samenstellen
- Visie in beeld en woord
- Concrete bouwstenen
- Synodale ervaring
- Context en feiten
- Hoe verder

4 Vaststellen
Door de Bisschop

5 Presentatie Toekomstvisie
Onze Kerk van de Toekomst

EINDGEDICHT

Creatieve notulen tijdens alle bijeenkomsten, in dichtvorm door Merlijn Huntjens en in tekeningen door Toon Hezemans. De tekeningen zijn verspreid over het document opgenomen.

GEDEELD HUIS

En het kwam te passen dat wij luisteren langs de velden,
langs dorpen en over de weg die omwegen maakt,
een beweging van binnen naar buiten, onder bomen,
waar wortels stevig in de aarde staan en levende stenen
een lichaam vormen, een uitbouw van sleutelbenen,
een zorgcentrum van een hart, een school van breinen erbij.
Wij zien kerken, gelijk en onderscheidend,
en wij vragen welke kant wij op mogen gaan,
welke smalle weg open blijft, welk licht brandt
wanneer de stroom uitvalt en een kaars nog spreekt.

Wij openen deuren, geen afgesloten bastion,
maar een raam, een kopje koffie, een gezicht, een kop soep,
een vrijwilliger die begint en zich niet vergist,
een beroep op hulp in de gemeenschap.
Wij luisteren naar ouderen die de weg terug vinden,
naar jongeren gewend aan schermpjes en oortjes,
naar stilte in een leegstaande supermarkt
een plek om te beginnen.

Wij bouwen aan caritas, aan onzichtbare krachten,
aan rebellen die luisteren naar belletjes,
aan deuren die in twee richtingen openen,
aan bruggen tussen kerk en kroeg, tussen oor en mond,
bruggen waarover wij kunnen reizen,
van het heuvelland tot aan de peel,
over de rijksweg die soms gesloten is
maar zich opent in ons gesprek van vandaag.
Wij bouwen aan huiselijke sfeer, aan ontmoeting,
aan gebedsmomenten, aan liefde, aan een gemeenschap.

Wij bouwen aan zichtbaarheid, aan ronde tafels,
aan stilte, aan mystieke verhalen, aan trouw,
aan eigen kerken en betere plakkertjes,
aan elkaar – een eenheid, concrescere, samengroeien.
Wij groeien als beton, het samen gegroeide materiaal,
wij zijn de bouwsteen, een lichaam van levende stenen.
Wij bewegen, wij luisteren samen, wij bouwen samen,
wij openen wat gesloten leek, wij hopen wat nog niet is.

En zo wordt de toekomst een gedeeld huis,
een sfeer waarin wij elkaar zien en vasthouden,
waarin wij groeien onder bomen en licht.

Merlijn

STOPPEN MET:
(suggesties van deelnemers)

Verstokte gewoontevorming	Activiteiten die niet verbonden zijn met de geloofsgemeenschap
Aanbieden van oude catechese	‘Servicementaliteit’ rond begrafenissen en H. Communie
Managen van neergang	Vasthouden aan oude gewoontes
Activiteiten waar geen belangstelling voor is	Alles zelf in eigen parochie doen
Versnippering	Klagen
Niet-vruchtbare missionaire activiteiten	Het niet-zelf-bedacht-syndroom
Praten over dat het vroeger beter was	Zeggen dat anderen niet naar de kerk komen
Te veel praten en vergaderen	Te veel drukwerk
Onverschilligheid	Losse websites en activiteiten
Negatief denken over andere(n)	Te veel naar binnen gerichte activiteiten

2. WAT ZIJN DE FUNDAMENTEN VAN DEZE VISIE?

HEILIGE SCHRIFT: ENKELE PASSAGES

Jezus zegt: “gij zijt Petrus; en op deze steenrots zal ik mijn Kerk bouwen” (Mat. 16,18)

Zij legden zich ernstig toe op de leer der apostelen, bleven trouw aan het gemeenschappelijk leven en ijverig in het breken van het brood en in het gebed. Ontzag beving eenieder, want door de apostelen werden vele wonderbare tekenen verricht. Allen die het geloof hadden aangenomen, waren eensgezind en bezaten alles gemeenschappelijk; ze waren gewoon hun bezittingen en goederen te verkopen en die onder allen te verdelen naar ieders behoefte. Dagelijks bezochten ze trouw en eensgezind de tempel, braken het brood in een of ander huis, genoten samen hun voedsel in blijdschap en eenvoud van het hart, loofden God en stonden bij het hele volk in de gunst. En elke dag bracht de Heer er meer bijeen, die gered zouden worden (Handelingen der Apostelen 2, 42-47).

Er zijn verschillende gaven, maar slechts een Geest. Er zijn vele vormen van dienstverlening, maar slechts een Heer. Er zijn allerlei soorten werk, maar er is slechts een God, die alles in allen tot stand brengt. Maar aan ieder van ons wordt de openbaring van de Geest meegedeeld tot welzijn van allen. Aan de een wordt door de Geest een woord van wijsheid gegeven, aan een ander een woord van kennis krachtens dezelfde Geest, aan een derde door dezelfde Geest het geloof, aan weer anderen schenkt de ene Geest gaven om ziekten te genezen, om wonderen te doen, de gave van de profetie, de onderscheiding van geesten, velerlei taal of de vertolking ervan. Maar alles is het werk van een en dezelfde Geest, die aan ieder zijn gaven uitdeelt zoals Hij het wil (1 Kor. 12,4-11).

SYNODALE KERK

Slotdocument Synodale Kerk: De parochie is een van de belangrijkste uitingen van de lokale kerk, waar de gemeenschap samenkomt in de eucharistie viering. De plek van relaties, gastvrijheid, onderscheiding en zending. Veranderingen in de manier waarop mensen zich bewegen, vragen om een nieuw bestaan van de parochie. We stellen ons open voor nieuwe vormen die rekening houden met de mobiliteit van mensen en hun persoonlijke voorkeuren (artikel 117 uit het document). De kerk vormt een netwerk van relaties, zowel lokaal als in haar katholieke eenheid. Het concreet maken van de profetie van een cultuur van ontmoeting en sociale gerechtigheid, broederschap en zorg voor de aarde (artikel 121).
De Synodale Kerk vraagt dat gedeelde woorden gepaard gaan met daden. Veranderingen in de manier waarop mensen zich bewegen, vragen om een nieuw bestaan van de parochie, rekening houdend met de mobiliteit van mensen en hun persoonlijke voorkeuren. Een cultuur van ontmoeting en sociale gerechtigheid, broederschap en zorg voor de schepping. Bekering van processen: onderscheiding, besluitvorming, transparantie, verantwoording en evaluatie. Relationele bekering: de relaties zijn die de vitaliteit van de Kerk ondersteunen en haar structuren bezielen. Een synodaal missionaire Kerk moet beide vernieuwen.
www.rkkerk.nl/vertaling-en-samenvatting-slotdocument-synode-voor-een-synodale-kerk-beschikbaar/

“Synodaliteit is tegengif voor polarisatie, ook voor de wereld.”

Paus Leo

LEERGEZAG

Catechismus (CKK 804-809): ...Tot het nieuwe volk van God zijn alle mensen geroepen, opdat alle mensen in Christus één gezin en één volk van God vormen. De Kerk is het lichaam van Christus...
In de eenheid van het lichaam van Christus bestaat een verscheidenheid aan ledematen en functies. Alle ledematen zijn met elkaar verbonden, in het bijzonder met hen die lijden, die arm zijn en die vervolgd worden... De Kerk is de bruid van Christus...
De Kerk is de tempel van de heilige Geest. De Geest is als de ziel van het mystieke lichaam, oorsprong van zijn leven, van de eenheid in verscheidenheid en van de rijkdom van zijn gaven en charismata.

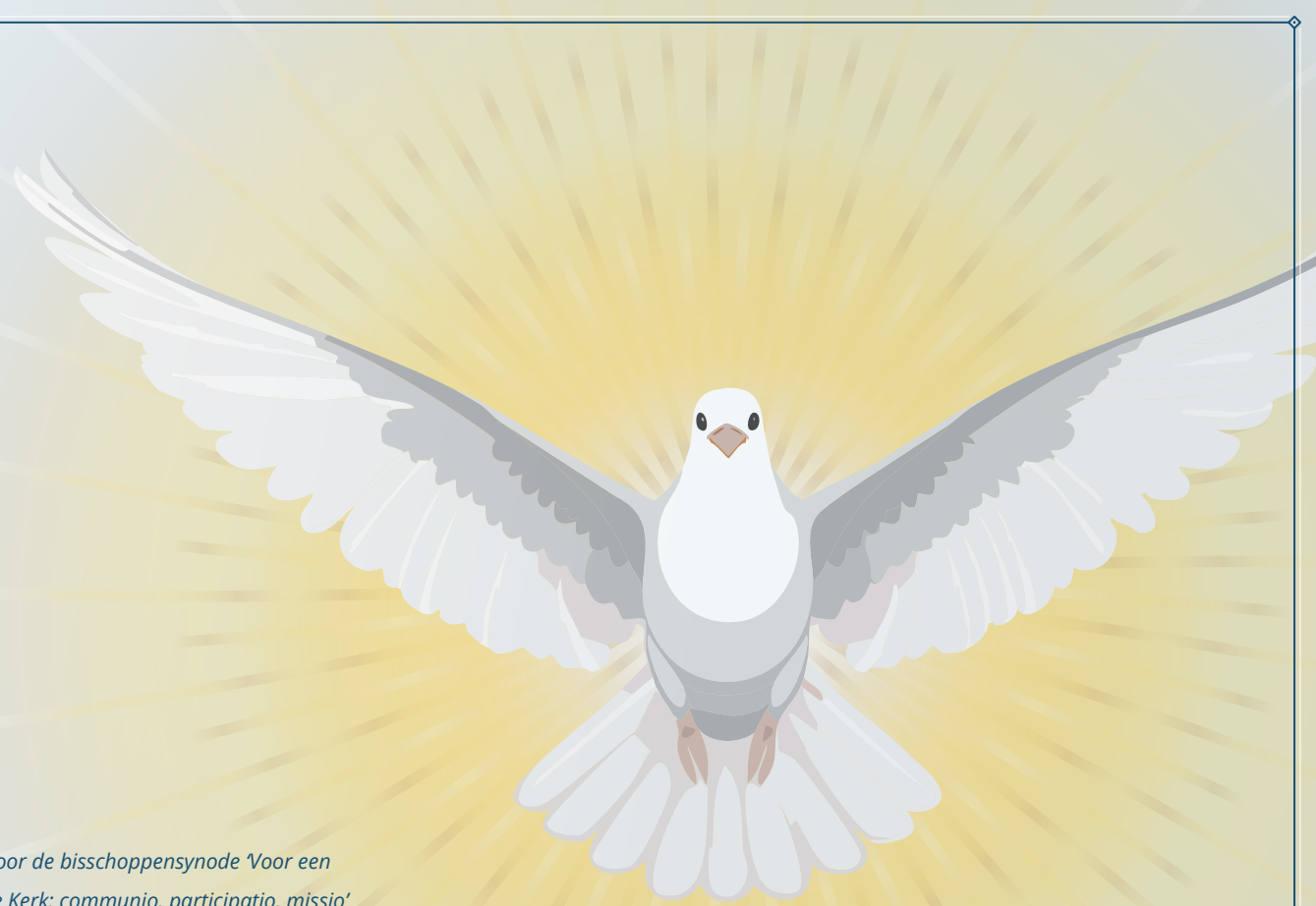
Kerkelijk wetboek Canon 515 over parochie:
“Een parochie is een bepaalde gemeenschap van Christengelovigen, in een bisdom duurzaam opgericht, waarover de herderlijke zorg, onder het gezag van de diocesane Bisschop, aan een pastoor als haar eigen herder toevertrouwd wordt.” “Een wettig opgerichte parochie bezit van rechtswege rechtspersoonlijkheid.”

De pastorale bekering van de parochiegemeenschap ten dienste van de missie van de Kerk tot evangelisatie van de Kerk - RK Document:
https://share.google/WahrZnQk0XkDl7Fwl

Een parochie is geen gesloten gemeenschap die alleen de eigen tradities onderhoudt en zorgt voor de mensen die toevallig binnen de parochiegrenzen wonen. De parochie gaat ook naar buiten. Parochies worden vaak groter door federaties en fusies en gaan meer in teams werken van priesters, diakens, pastoraal medewerkers en leken (in plaats van losse parochie-eilandjes). De eucharistie blijft het hart en we zorgen voor meer aandacht voor de beleving en het mysterie. Gebruik van nieuwe wegen in nieuwe vormen van ontmoeting, digitale bijeenkomsten en evangelisatie.

3. GEBED

Wij staan voor U, Heilige Geest,
terwijl wij bijeenkomen in uw naam.
U alleen hebben wij om ons te geleiden,
maak dat U thuis bent in ons hart;
leer ons de weg die wij moeten volgen
en hoe wij deze moeten gaan.
Wij zijn zwakke mensen en zondaars;
laat niet toe dat wij de wanorde bevorderen.
Laat onwetendheid ons niet op de verkeerde weg brengen,
noch partijdigheid ons handelen beïnvloeden.
Maak dat wij in U onze eenheid vinden,
opdat wij samen kunnen gaan naar het eeuwige leven
en ons niet verwijderen van de weg van de waarheid
en van wat juist is.
Dat alles vragen wij U,
die overal en in iedere tijd werkzaam bent,
in de gemeenschap van de Vader en de Zoon,
in de eeuwen der eeuwen.
Amen

Gebed voor de bisschoppensynode 'Voor een synodale Kerk: communio, participatio, missio' (2023). Deze gebedskaart is een uitgave van de Nederlandse Bisschoppenconferentie (rkkerk.nl).

© Bisdom Roermond, december 2025
Postbus 470
6040 AL Roermond

W: www.bisdom-roermond.nl
E: info@bisdom-roermond.nl